

Regionaal Structuurplan Haaglanden

**Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het
milieueffectrapport**

21 november 2006 / rapportnummer 1819-43

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het
milieueffectrapport Regionaal Structuurplan Haaglanden

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport Regionaal
Structuurplan Haaglanden,

uitgebracht aan Stadsgewest Haaglanden door de Commissie voor de milieueffectrappor-
tage; namens deze

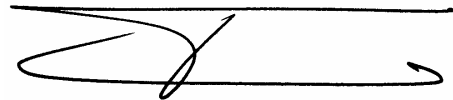
de werkgroep m.e.r.
Regionaal Structuurplan Haaglanden,

de secretaris

drs. R. Meeuwsen

de voorzitter

mr. F.W.R. Evers

Utrecht, 21 november 2006

commissie voor de milieueffectrapportage

Het Dagelijks Bestuur van het
Stadsgewest Haaglanden
t.a.v. mevrouw Berkelaar
Postbus 66
2501 CB DEN HAAG

uw kenmerk
SH06.1992

uw brief
3 oktober 2006

ons kenmerk
1819-43/Mn/eh

onderwerp
Advies over het MER Regionaal Structuurplan Haaglanden

doorkiesnummer
(030) 234 76 03

Utrecht,
21 november 2006

Geachte mevrouw Berkelaar,

Bij brief van 3 oktober 2006 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) gevraagd om advies uit te brengen over de notitie reikwijdte en detailniveau voor het milieueffectrapport Regionaal Structuurplan Haaglanden. Met deze brief geeft de Commissie antwoord op genoemde vraag.

Stadsregio Haaglanden bereidt een herziening van het Regionale Structuurplan (RSP) Haaglanden voor. Voor deze herziening is er een wettelijke verplichting een zogenaamd plan-milieu-effect rapport (hierna te noemen MER) te maken, omdat:

- Het plan een kader vormt voor m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten;
- er een zogenaamde passende beoordeling nodig is op grond van Natura2000-regelgeving.

Op 8 november heeft de verantwoordelijke werkgroep uit de Commissie (hierna: de Commissie) een toelichting gekregen van bestuurder en medewerkers van Haaglanden over de herziening van het regionale structuurplan. De Commissie baseert haar advies mede op de informatie uit die toelichting. Tijdens de toelichting is ondermeer ingegaan op de veranderende bestuurlijk-juridische positie en context van het RSP en de WGR+ status van de regio Haaglanden in het licht van de Nota Ruimte (decentraal wat kan, centraal wat moet) en de wijzigingen van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Daarbij is onder meer gebleken dat het RSP ook bij een verandering van het wettelijk kader of bevoegd gezag, bedoeld is tot 2020 een samenhangend stelsel van beslissingen op regionaal niveau op te leveren. Daarmee zou het plan voor het betreffende gebied ook de status van een provinciale structuurvisie kunnen krijgen. Dat kan betekenen dat dit RSP voor Haaglanden het huidige streekplan zal vervangen.

De Commissie beoogt met dit advies is een constructieve bijdrage leveren aan de discussie over de reikwijdte en detailniveau van het MER.

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Schaalniveau

De Commissie is van mening dat het regionale niveau een goed niveau is om voornemens en besluiten op het gebied van de ruimtelijke ordening – onderbouwd met een goede beschrijving van mogelijke milieu- en natuureffecten – af te wegen en vast te leggen. Op het gemeentelijk niveau is een goede vergelijking en afweging van locaties vaak niet meer mogelijk. Een provinciaal streekplan biedt dikwijls een te abstract kader om dilemma's inzake wonen, verkeer, natuur en water voldoende concreet uit te werken.

De Commissie adviseert daarom het MER dan ook vooral te richten op de strategische ruimtelijke keuzes van een integraal karakter die gemeentegrens overstijgende implicaties hebben.

Het RSP vormt daarnaast tevens de schakel tussen belangrijke ontwikkelingen in aangrenzende gebieden en de visies op lokale niveau.

Een belangrijke eerste stap in het MER moet daarom zijn om een goede inperking aan te brengen in de voorgenomen activiteiten die in dit MER op regionaal niveau het meest relevant zijn en een impuls moeten geven aan de regionale economie, werkgelegenheid, woon/werkbalans, leefomgeving en natuur in het plangebied.

In het verlengde daarvan moet worden uitgewerkt hoe het regionale plan zich verhoudt tot rijksplannen, het streekplan en de bestemmingsplannen die later nog volgen, zowel inhoudelijk als in bestuurlijk-juridisch opzicht. Dat is een eerste belangrijk stap in het vaststellen van de reikwijdte van het op te stellen MER.

Probleemstelling

De Commissie adviseert in het MER in te gaan op de achtergrond van de herziening van het RSP en dit te plaatsen in het licht van de autonome ontwikkelingen en de huidige en toekomstige sterke punten, ruimtelijke knelpunten en conflicterende belangen op drie relevante schaalniveaus (Randstad, Regio Haaglanden en lokaal niveau).

De Commissie vraagt aandacht te besteden aan de vragen van de verschillende typen werkgelegenheid, die Haaglanden wil accommoderen en stimuleren. Stel hierbij in het bijzonder de behoeftes en vestigingsplaatseisen die internationale bedrijven en maatschappelijke organisaties stellen aan de regio Haaglanden (bijvoorbeeld eisen ten aanzien van woonomgeving, veiligheid, recreatie en natuur). Door deze situatie af te zetten tegen de 'scenario's Haaglanden 2030' kan er een vertaling worden gemaakt naar de ambities en strategische keuzes voor integrale gebiedsontwikkeling en sectorale ontwikkelingen. Met andere woorden, de strategische keuzes moeten antwoord geven op de ontwikkelingsrichting die de regio Haaglanden wil faciliteren.

Gefaseerde aanpak

De notitie reikwijdte en detailniveau onderscheidt twee fasen:

- visie op ruimtelijke ontwikkelingen Haaglanden lange termijn (ambities, scenario's, strategische keuzen);
- de visie op ruimtelijke keuzes Haaglanden 2010-2020 waarin meer in detail wordt ingezoomd op integrale projecten en deelgebieden.

Naar aanleiding van de toelichting op 8 november ondersteunt de Commissie dat het belangrijk is om het MER te richten op de milieueffecten van de ontwikkelingen in een aantal strategische gebieden, waar integrale oplossingen van hoge kwaliteit moeten worden gevonden. Het gaat in het MER dus niet alleen om de effecten als gevolg van sectorale ontwikkelingen en keuzes (o.a. woningbouw en verkeer), maar ook om die van integrale gebiedsontwikkeling op cruciale plekken in Haaglanden waarvoor nog verschillende keuzes openstaan, zoals bijvoorbeeld in de Vlietzone of bij Sion/'t Haantje. In het advies gaat de Commissie op beide in.

Fase 1: strategische keuzen

Het is van belang in de eerste fase in te gaan op de strategie op hoofdlijnen voor de lange termijn en de bestuurlijke ambities die daaraan ten grondslag liggen. Die kunnen verder worden uitgewerkt in de sectorale ruimtelijke keuzes en de eventuele alternatieven daarvoor. Vervolgens kan een eerste verkenning plaatsvinden van de consequenties van deze keuzes voor de ontwikkelingen in de belangrijkste deelgebieden.

Verkeer en vervoer

In relatie tot verkeer en vervoer vraagt de Commissie om toe te lichten hoe de koppeling is tussen de regionale Nota mobiliteit en het RSP, zowel inhoudelijk als in de besluitvorming.

- Zijn er in het kader van het opstellen van de nota mobiliteit al bepaalde keuzes gemaakt inzake doelstellingen en opgaven die kaderstellend zijn voor de keuzes in het RSP?
- Welke invloed hebben de verschillende ruimtelijke alternatieven uit het RSP daarop?
- Welke infrastructurele ingrepen zijn een 'conditio sine qua non' en zijn daarmee bepalend voor de keuze van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen?

Woningbouw

In relatie tot de woningbouwopgave vraagt de Commissie uit te werken hoe de groei van de woningvoorraad tot en met 2020 met 55.000 woningen wordt 'verdeeld' over de opties inbreiden/verdichten, transformaties stedelijke gebieden en uitbreidingen buiten de bestaande bebouwde kom.

Groen

Op stadsgewestelijk niveau speelt vooral de vraag hoe een samenhangende regionale groen- en waterstructuur (natuur, landschap, recreatie, groene dooradering van stedelijke/glasgebieden) tot stand kan worden gebracht en welke projecten daarvoor van cruciaal belang zijn. Hoe kan een samenhangende ecologische structuur van o.a. Natura2000-gebieden in stand worden gehouden en versterkt, mede in relatie tot de gewenste gebruiksfunctie van de kustzone?

Een integrale benadering op structuurvisie-niveau biedt het voordeel dat eventuele negatieve effecten van afzonderlijke projecten kunnen worden afgezet tegen positieve ontwikkelingen elders.

Waterbeheer

Voor waterbeheer zal het gedachtegoed van 'waterbeheer 21ste eeuw' (WB21) uitgangspunt moeten zijn bij het uitwerken van de doelstellingen, met accent op veiligheid, kans op wateroverlast, waterberging, waterkwaliteit en inlaat van gebiedsvreemd water en verdroging en vernatting. Besteed hierbij aandacht aan de klimaatsveranderingen en de daarmee samenhangende problematiek van waterafvoer.

Onderlinge afstemming

Een onderdeel van de sectorale analyse moet zijn dat ook wordt nagegaan hoe en waar de verschillende sectorale keuzes elkaar kunnen versterken (bijvoorbeeld combinatie wonen-werken, wonen-recreatie, kustverdediging-natuur-recreatie).

Presentatie

De Commissie adviseert de keuzes in aansprekende, integrale schetsen te presenteren die een goed beeld geven van de ingrepen, de fasering en de relaties met gebiedsontwikkelingen elders.

Deze schetsen bestaan uit:

- kaarten die de groene, rode en blauwe programma's situeren en de doorgaande- en ontsluitingsroutes voor de verschillende verkeerssoorten verduidelijken;
- referenties om oplossingen en ambities te verduidelijken;
- een globaal programma en ontwikkelingsstrategie, fasering

Werk de schetsen zodanig uit dat de onderscheidende en voor de keuze relevante milieueffecten snel inzichtelijk worden.

Fase 2: gebiedsontwikkeling

De strategische keuzen kunnen zich afspelen op het niveau van Haaglanden of in de deelgebieden. Ze kunnen een zodanige onderlinge samenhang vertonen dat uitwerking in integrale gebieds(ontwikkelings)plannen nodig is om de (milieu)effecten van de te maken keuzen voldoende duidelijk in beeld te brengen. In fase 2 vindt daarom een deelgebieduitwerkingen plaats waarin de alternatieven uit fase 1 nader worden afgewogen.

Op grond van de notitie reikwijdte en detailniveau meent de Commissie dat in ieder geval rekening moet worden gehouden met de volgende integrale gebiedsontwikkelingen. De Commissie adviseert om ook de andere relevante gebiedsontwikkelingen verder uit te werken in het MER, wanneer deze tijdens het proces van het opstellen van het MER naar voren komen.

Voor de gebiedsontwikkeling geeft de Commissie per deelgebied de volgende denkrichtingen mee ter overweging.

Kustzone

De keuzes met betrekking tot de toeristisch-economische ontwikkeling en nieuwe woongebieden dienen voldoende robuust te zijn in relatie tot de zeespiegelstijging en Natura2000-gebieden. Voor de kustzone dienen integrale ontwikkelingsalternatieven te worden uitgewerkt. Bouwstenen voor de alternatieven kunnen zijn:

- een forse uitbreiding van de kustzone via grootschalig zandbankieren;
- een schaa sprong in wonen en (internationaal) toerisme versus groene long met duinnatuur.

De consequenties hiervan voor de ontsluiting moeten in beeld worden gebracht.

Binckhorstzone

In de Binckhorstzone kunnen alternatieven worden uitgewerkt met betrekking tot de functie als stadspoort, de regionaal economische ontwikkeling, de opgave voor wonen en recreatie alsmede het realiseren van voldoende groen en water van stedelijk belang. De Commissie adviseert alternatieven met verschillende inrichtingsaccenten uit te werken en aan te geven wat dat betekent voor de infrastructuur en het niveau van ontsluiting.

De Vlietzone

In dit gebied gaat het vooral om de afstemming tussen enerzijds: groen en water van stedelijk belang en cultuurhistorie en anderzijds: wonen, regionale economie, voorzieningen, infrastructuur en de stadspoortfunctie.

Voor dit gebied zijn in ieder geval de volgende alternatieven een beschouwing waard:

- inrichting als een extensief gebied met grote groene waarde en padennet voor extensief gebruik;
- inrichting als een stedelijke schakelzone tussen Den Haag en de oostzijde A4-zone (Leidscheveen-Ypenburg, Forepark en ADO-stadion).

De Commissie geeft ter overweging om na te gaan wat de mogelijkheden van dit gebied zijn als 'afleidingsgebied' voor de (te) sterke toename van recreatie in kwetsbare duingebieden.

Verder dient te worden aangegeven:

- hoe de inhoudelijke en temporele (fasering) relaties met de ontwikkelingsopties voor de Binckhorst zijn;
- in hoeverre maatschappelijke organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Zuid-Hollands landschap in de ontwikkelingen kunnen worden betrokken.

A12-zone en A4-zone

In de A12-zone Clausplein Zoetermeer dient het accent te liggen op ontsluiting, snelweg-economie, wonen, glastuinbouw, recreatie-, toerisme-, leisure- voorzieningen, etc.

In het gebied *Sion/'t Haantje (A4-zone)* gaat het vooral om de opgave voor wonen, werken en om de milieuknelpunten en herstructureringsopgaven.

De Commissie geeft ter overweging voor deze gebieden integrale ontwikkelings alternatieven op te stellen waarmee de uitersten met betrekking tot wonen en werken worden verkend.

De Commissie adviseert aan te geven hoe de uitplaatsing van bedrijven is georganiseerd in relatie tot de herstructurering van de bedrijventerreinen.

- Hoe is de relatie tussen de terreinen Binckhorst, Sion/'t Haantje en de A12-zone?
- Welke mogelijkheden zijn er voor vernieuwende inrichtingsprincipes voor bedrijventerreinen, combinaties bedrijven, groen, wonen?

Voor kantorenmarkt kan tevens aandacht worden besteed aan de relatie tussen ontwikkelingen in de vraag en flexibel gebruik.

Westland

De herstructurering en transformatie in het Westland betekent dat elders ruimte nodig is voor herhuisvesting. Gebieden die hiervoor in aanmerking komen zijn onder andere Oostland en de Zuidplaspolder. De Commissie adviseert deze ontwikkelingen en de consequenties daarvan mee te nemen in het RSP.

Toetsingskader

De Commissie kan zich vinden in de eerste aanzet van het toetsingskader, zoals die staat in het "Concept toetsingskader plan-MER RSP Haaglanden" van 2 oktober 2006 met daarbij de volgende aanvullingen en kanttekeningen:

Overkoepelende criteria voor vestigings- en woonmilieu

Voor de gebiedstypen liggen er kansen om meer overkoepelende (verzamel)-criteria op te stellen die aansluiten bij de ambities inzake het vestigings- en woonmilieu.

Verkeer en vervoer

Het is van belang veel aandacht te geven aan de effecten van de verschillende alternatieven en varianten op verkeer en vervoer. Deze zijn immers voor een groot deel bepalend voor de effecten op natuur en leefmilieu (woonomgeving, geluid, lucht). Breng in beeld welke globale veranderingen in intensiteiten en capaciteiten op de verschillende netwerken gaan optreden en waar knelpunten gaan ontstaan. Dit kan op een globale manier met gebruik van bestaand materiaal en modellen.

Natuur

De Commissie raadt aan inzichtelijk te maken of er risico's zijn voor significante gevolgen in de beschermde gebieden (waarbij Natura2000-gebieden en EHS afzonderlijk in beschouwing moeten worden genomen) door directe aantasting, verstoring of externe werking. Beoordeel daarnaast of, en zo ja op welke wijze het RSP bij kan dragen aan fysieke en kwalitatieve versterking van de ruimtelijke ecologische structuur.

Risico's en kansen kunnen op basis van een gemotiveerd deskundigenoordeel worden vastgesteld aan de hand van:

- kaartmateriaal waarop de beschermde gebieden staan weergegeven;
- gegevens over de kenmerken, waaronder instandhoudingsdoelstellingen, van de beschermde gebieden;
- een beoordeling van ruimtelijke veranderingen, en veranderingen in mogelijk verstoringe invloeden (verkeersstromen, recreatie, hydrologische veranderingen e.d.), zoals vastgesteld in het kader van de andere aspecten.

Ga indien nodig na welke mitigerende maatregelen bij de latere inrichting aan de orde kunnen zijn.

De effecten kunnen kwalitatief (als gemotiveerd deskundigenoordeel) worden weergegeven, tenzij kwantificering nodig is om tot hanteerbare conclusies te komen.

Integrale effectenbepaling

Het toetsingskader richt zich uitsluitend op milieueffecten, zoals ook wordt gevraagd in het kader van een milieueffectrapportage. In bepaalde situaties kan het echter voor de bestuurders ook inzichtelijk zijn om een meer integrale effectbepaling uit te werken. Dat kan door naast de milieueffecten bijvoorbeeld ook de volgende aspecten in het RSP/MER te bespreken:

- mate van doelbereik;
- sociaal culturele aspecten;
- segregatie, verschillen in kansen voor bevolkingsgroepen;
- draagvlak en haalbaarheid van de plannen;
- de stuurbaarheid;
- kosten en investeringen, compensatiekosten, grondkosten in relatie tot strategische keuzes;
- risicoverdeling publiek-privaat.

Het voorstel van de MIRUP-aanpak en het gebruik van de lagenbenadering bij de aanpak van de planontwikkeling en de gebiedsspecifieke uitwerkingen en vertaling hiervan in criteria vindt de Commissie interessant.

Wellicht kan MIRUP ook in latere uitwerkingen door lokale overheden als leidraad worden gehanteerd, waarmee een vaste systematiek kan worden gecreëerd met MIRUP als referentie- en argumentatiekader.

Vervolgbesluiten

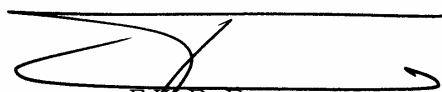
In het MER moet een link worden gelegd met de relevante lopende en op te starten vervolgactiviteiten die al dan niet m.e.r.-plichtig zijn. Licht toe hoe de keuzes uit het RSP naar beneden, lokale overheden, en naar boven, provincies, regio's en Rijk doorwerken. Ga in op de leemtes in kennis er bestaan en hoe hier in de besluitvorming mee om wordt gegaan.

De Commissie adviseert om voor de gebiedsontwikkelingen de volgtijdelijkheid van de diverse strategische keuzes expliciet uit te werken en aan te geven of alle strategische keuzes in dit opzicht ook al wel per se tijdens de looptijd van dit RSP moeten worden

gemaakt. Zo valt te overwegen om voor het gebied van de Vlietzone vooralsnog tijdelijke maatregelen te nemen en de ontwikkelingen af te wachten alvorens hier een meer definitieve inrichting uit te werken.

De Commissie hoopt met haar aanbevelingen een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van het MER voor het RSP. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

mr. F.W.R. Evers
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Regionaal Structuurplan Haaglanden

BIJLAGEN

bij het advies over de reikwijdte en het detailniveau van het
milieueffectrapport Regionaal Structuurplan Haaglanden

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 3 oktober 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH UTRECHT		 Commissie voor de m.e.r. milieu-erfgoed			
				Grote Marktstraat 43 Postbus 66 2501 CB Den Haag Telefoon 070 750 1500 Telefax 070 750 1501 E-mail informatie@haaglanden.nl Internet www.haaglanden.nl Postbank 3893131 Bank BNG 28 50 28 499	
		ingekomen : 5 OKT. 2006			
		nummer			
		dossier 1819-1+2			
		kopie naar : Mn eh			
contactpersoon	M. Berkelaar	uw kenmerk		datum	3 oktober 2006
doorkiesnummer	070 750 1604	ons kenmerk	SH06.1992	bijlage(n)	Concept-notitie reikwijdte en detailniveau Strategische Milieubeoordeling herziening RSP Haaglanden
onderwerp	Raadpleging reikwijdte en detailniveau SMB	projectnummer			

Geachte commissie,

Het Stadsgewest Haaglanden is gestart met de voorbereiding van de herziening van het Regionaal Structuurplan Haaglanden. De Nota van Uitgangspunten voor deze herziening is op 22 februari 2006 vastgesteld in het algemeen bestuur van het Stadsgewest Haaglanden.

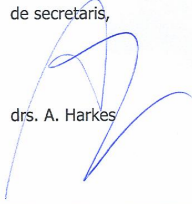
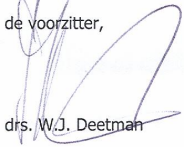
Gekoppeld aan de voorbereiding van het structuurplan zal een strategische milieubeoordeling (SMB) worden uitgevoerd. Hierbij ontvangt u voor raadpleging de concept-notitie reikwijdte en detailniveau voor het uitvoeren van deze strategische milieubeoordeling. Graag ontvangen wij uw advies op dit voorstel.

De procedure voor het structuurplan en de SMB is globaal als volgt:
Op 27 september 2006 start de raadpleging over reikwijdte en het detailniveau van de SMB;
Naar verwachting in het voorjaar van 2007 worden het voorontwerp-structuurplan en SMB-rapport ter inzage gelegd;
In de tweede helft van 2007 wordt het ontwerp-structuurplan opgesteld;
Na een tweede inspraakronde wordt naar verwachting het plan in het 1^e kwartaal van 2008 vastgesteld.

Uw contactpersoon voor deze Strategische Milieubeoordeling is de heer W. Fikken van Willie Fikken milieu en ruimtelijke ontwikkeling, projectmanagement en advies. Zijn telefoonnummer is 06 - 52629288. Ambtelijk contactpersoon is mevrouw M. Berkelaar. Haar telefoonnummer is 070 - 7501604.

Wij zien uw advies met belangstelling tegemoet.

Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Haaglanden,

de secretaris,	de voorzitter,
	
drs. A. Harkes	drs. W.J. Deetman

BIJLAGE 2

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Dagelijks Bestuur Stadsgewest Haaglanden

Bevoegd gezag: Dagelijks Bestuur Stadsgewest Haaglanden

Besluit: Herziening van een Regionaal Structuurplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:

Wettelijke verplichting omdat:

- Het plan een kader vormt voor m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten (waaronder mogelijk de categorieën: C 1.2, 1.3, 1.5, 2.2, 9, 10.1, 10.3, 11.1, 11.2, 24, D 1.1, 1.2, 9, 10.1, 10.3, 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 12.2, 22.2, 24.1);
- er een zogenaamde passende beoordeling nodig is op grond van Natura2000-regelgeving.

Activiteit: Vaststellen van een herziening van het Regionaal Structuurplan Haaglanden (RSP) met daarin een aantal ruimtelijke strategische keuzes en de uitwerking van integrale gebiedsontwikkeling van de regio Haaglanden.

Procedurele gegevens:

kennisgeving notitie reikwijdte en detailniveau: 27 september 2006

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 november 2006

Bijzonderheden:

De Commissie is van mening dat het regionale niveau een goed niveau is om voornemens en besluiten op het gebied van de ruimtelijke ordening – onderbouwd met een goede beschrijving van mogelijke milieu- en natuureffecten – af te wegen en vast te leggen.

De Commissie adviseert om het MER vooral te richten op de strategische ruimtelijke keuzes van een integraal karakter die gemeentegrens overstijgende implicaties hebben.

De notitie reikwijdte en detailniveau onderscheidt twee fasen:

- visie op ruimtelijke ontwikkelingen Haaglanden lange termijn (ambities, scenario's, strategische keuzen);
- de visie op ruimtelijke keuzes Haaglanden 2010-2020 waarin meer in detail wordt ingezoomd op integrale projecten en deelgebieden.

De Commissie vindt het van belang het MER te richten op de milieueffecten van de ontwikkelingen in een aantal strategische gebieden, waar integrale oplossingen van hoge kwaliteit moeten worden gevonden. Het gaat in het MER dus niet alleen om de effecten als gevolg van sectorale ontwikkelingen en keuzes (o.a. woningbouw en verkeer), maar ook om die van integrale gebiedsontwikkeling op cruciale plekken in Haaglanden waarvoor nog verschillende keuzes openstaan, zoals bijvoorbeeld in de Vlietzone of bij Sion/'t Haantje. In het advies gaat de Commissie op beide in.

Samenstelling van de werkgroep:

Mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

Dr.ir. J. Hoeks

Drs. R.J.M. Kleijberg

Ir. J.E.M. Lax

Prof.dr. J.M. Mastop

Secretaris van de werkgroep:

Drs. R. Meeuwsen

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport Regionaal Structuurplan Haaglanden

Het Stadsgewest Haaglanden bereidt een herziening van het Regionaal Structuurplan (RSP) voor. In dit RSP worden een aantal ruimtelijke keuzes gemaakt op het gebied van werken, verkeer en vervoer, wonen, waterbeheer, leefomgeving en natuur in het plangebied. Gekoppeld aan de herziening van het RSP wordt een Milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld om het milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming over het plan te geven. Het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage gaat in op de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER.

ISBN-10: 90-421-1966-7

ISBN-13: 978-90-421-1966-6